

**ШКІЛЬНА БІБЛІОТЕКА
УКРАЇНСЬКОЇ ТА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

Олексій Геращенко

**КОТОНОМІКА,
АБО ЯК КОТИ
ЕКОНОМІКУ БУДУВАЛИ**

Харків
«ФОЛІО»
2020

Шерпон потрапляє в халену

Десь у далекому Непалі, високо в горах, заховалася від людського ока дивовижна місцина, населена веселими, прудкими, граційними кішками. Нікому про неї не було відомо.

Чому ж люди, які підкорили собі найвіддаленіші куточки землі, не змогли віднайти цей край? Відповідь проста: його надійно сховала велетенська гора Мачапучре, що піднеслася за хмари і на вершину якої жодного разу ніхто з людей не піднявся. З одного боку гори мирно жили корінні непальці та тибетці — вони будували дерев'яні будиночки, вирощували рис і випасали на полонинах гірських корів — яків, що давали їм молоко й хутро.

Так тривало їхнє життя з покоління в покоління. Однак технічний прогрес, хоч і з великим запізненням, все-таки дійшов до гірських поселень: не так давно там запрацювали мобільний зв'язок та інтернет. Щоправда, місцевим жителям особливо не було куди телефонувати, а інтернет вони сприймали наче казку, в якій розповідається про події, що відбуваються десь в інших галактиках. Адже для тутешніх людей світ закінчувався горою Мачапучре, тож багато хто гадав, що за нею живуть боги, які керують життям у всьому всесвіті.

Місцеві жителі свято дотримувалися традицій, які залишили їм предки. Так, в давніх непальських легендах ішлося про те, що колись дуже-дуже давно поруч з людьми в мирі й злагоді

жили величезні коти, які вміли розмовляти. Господарі осель щедро ділилися з чотирилапими молоком, а ті в подяку полювали на гризунів, від яких потерпав врожай рису.

Непорозуміння між кішками й людьми почалися, коли настав дуже голодний рік. Молока було замало, тож люди почали давати кішкам його значно менше, так само й іншої їжі. Ті своєю чергою повадилися красти з осель все їстівне, що вдавалося знайти. Ситуація набувала дедалі загрозливіших масштабів, й незабаром стався вибух.

Одного дня доволі вгодований і, очевидно, через це повсякчас голодний кіт Шерпон почув смачнючий запах курки, яку смажила старенька непалка Неола. Муркотун аж слинки ковтав під її будинком. Заплющивши очі, він мрійливо уявляв, як підрум'янені шматочки курятини тануть у роті.

У той момент він наче перетворився на сновиду, й лапи самі понесли його на кухню саме тоді, коли Неола перевернула курча і пішла собі в справах. Шерпон наблизився до плити, й теплі потоки повітря, насичені неймовірними пахоцями, з подвійною силою огорнули його. Але, як ми вже зазначали, Шерпон був доволі гладким котом, тож дострибнути до пательні з куркою було для нього надважким завданням.

— Бог усіх котів, допоможи мені! — вигукнув він і, зібравши всі сили, стрибнув угору.

Широко розплющеними очима Шерпон бачив, що бажана курка, яка так смачно шкварчала на пательні, ставала дедалі ближчою. У цей момент він, зібравши до купи всю свою енергію, просто-таки летів!

«Зараз я схоплю кігтями курячу ніжку й приземлюся з нею. Мур-няв! Шерпон — дуже вправний кіт! Він швиденько вискочить з куркою надвір, там знайде затишну місцинку й матиме чудову вечерю в цьому голодному світі!» — подумки планував він.

— Ах ти ж паскудо куцохвоста! — Раптом почув він істеричний вигук. А вже за мить пані Неола схопила табуретку.

БОГ УСІХ КОТІВ,
ЧИ ДОПОМОЖЕШ
МЕНІ?

Тим часом Шерпон саме долав найвищу точку свого стрибка. Він намагався одним оком тримати в полі зору господиню будинку, а другим шукав курку на пательні.

«Так і косооким стати можна», — промайнула думка в його голові. З останніх сил він ледь дотягнувся до курки, дряпнув по ній кігтем, а сама лапа враз опинилася на розпеченій пательні.

— Чау-бау-вау-няу!!! — заволав Шерпон і, вже падаючи вниз, стрімко рвонув лапу на себе, зачепивши при цьому пательню.

Тож на дерев'яну підлогу вони приземлились усі разом. Причому недосмажена курка й пательня, торкнувшись твердої поверхні, спочатку синхронно підскочили вгору, а потім, зробивши карколомний пірует, почергово попадали на Шерпонову голову. Пательня підскочила вище, тому накрила собою курку.

За мить до цього Шерпон роззирався навсібіч, намагаючись оцінити ситуацію й намітити маршрут втечі, тож, не очікуючи на таке жахливе завершення своїх райдужних планів, заволав не своїм голосом, адже курка була гарячою, як і розжарена пательня. А тут ще й пані Неола із вигуком «Кияк!» пожбурила в нього важкою табуреткою так, ніби це були змагання з боулінгу.

Все, що встиг зробити Шерпон, це миттєво розпластатися на підлозі. Це його врятувало. Табуретка збила з його голови пательню й курку, не торкнувшись самого kota. Пані Неола не могла з цим змиритися, тож, вигукнувши щось нерозбірливе, потяглася по другу табуретку. Однак Шерпон, остаточно зрозумівши, що справи кепські й потрібно рятувати власне життя, а не думати про курку, стрімголов кинувся до дірки, яку побачив у стіні. Його голова миттєво опинилася за межами хати, де на нього йшло справжнє полювання, проте задня частина застрягла в дірці й ніяк не хотіла пролазити.

— Нумо, дупо, не гальмуй, — шепотів Шерпон, щосили шкрябаючи по землі передніми лапами.

Та пані Неола вирішила провчити злодюжку, тож, хижо примруживши й без того вузькі очі, прицільно жбурнула другу табуретку в ту частину кота, яка ще залишалася в хаті. Кидок виявився напрочуд точним. Неола скинула руки догори так, як зазвичай роблять спортсмени-переможці.

— Ня-я-я-я-я-я-я-я-у-у-у-у-у-у-у-у! — розлетілося по всьому непальському селищу. Це волав Шерпон, якого цим потужним ударом таки винесло на волю.

Проте жаліти себе не було часу, адже небезпека ще не минула. Неола вже вискакувала з будинку, шукаючи поглядом ще щось важке, щоб огріти кота, який зазіхнув на її вечерю. Гнів жінки можна виправдати, адже посмакувати куркою в той рік можна було хіба що раз на місяць.

Тим часом Шерпон, притуливши вуха до голови, мчав гірським селом, не розбираючи дороги, мріючи опинитися якнайдалі від страшної оселі та її господині. Однак пані Неола, ніби згадавши молодість, не надто відставала, підстрибом долаючи перешкоди на вузькій стежці.

Серце Шерпона рвалося з грудей, сили вже залишали його, але страх змушував лапи рухатися дедалі швидше.

— Пробач, бабцю! — кричав він, сподіваючись, що гнів пані Неоли від його спокути трохи охолоне, проте сам собі подумки казав: «Старієш, хлопче, ще рік тому та курка вже була б твоєю».

Підбігаючи до дерев'яної кладки через стрімкий гірський потічок, кіт раптом побачив, що з іншого боку до неї неспішно наближається пан Хілун, чолові'яга, який любив поговорити з будь-ким про будь-що, прикрашаючи свої історії вигаданими деталями, в які згодом і сам починав щиро вірити.

— Хілуне, — гукнула захеканим голосом Неола. — Хапай котяку-кравдія!

Хілун саме став на кладку. Почувши Неолу, він розставив ноги, щоб мати кращу точку опори, та виставив руки так, щоб схопити Шерпона, якщо той намагатиметься прослизнути повз. Шерпон різко загальмував передніми лапами, залишаючи

на кладці слід від пазурів, і вже намірився повернути назад, але там йому відрізала шлях до відступу пані Неола.

«Зловлять — битимуть», — останнє, що спало на думку Шерпонові перед тим, як, заплющивши очі, він з останніх сил рвонув у напрямку пана Хілюна, цілячись проскочити між його розчепіреними ногами. Той різко нахилився, щоб схопити kota, та саме в цей момент Неола, яка вже набрала неконтрольованої реактивної швидкості, з вигуком «Кияк!» відштовхнулася від Хілюнової спини, наче від гімнастичного коня і, розставивши ноги врізнобіч, перелетіла через чоловіка. Її політ загальмували зарості бамбука. Його тонкі стовбури нахилилися до землі разом із бабцею, а відтак, різко розпрямившись, підкинули її високо вгору, неабияк подивувавши цим місцевих птахів.

Своєю чергою пан Хілюн від несподіванки, що він став спортивним снарядом для пані Неоли, втратив рівновагу і з вигуком «Клятий кіт!» шубовснув у річку. Пані Неола саме закінчувала свій політ і за мить опинилася на широкій спині яка, що мирно випасався неподалік.

Від несподіванки тварина заревла й кинулася бігти куди очі бачили, намагаючись при цьому скинути з себе пані Неолу. Проте жінка міцно трималася за його густу гриву.

Ноги принесли яка на берег. Тут він підковзнувся на слизькому камінні і впав у річку. Причому прямісінько на пана Хілюна, який саме намагався вийти з води. Отак вони й сиділи — знизу пан Хілюн, на ньому — переляканий як, на якому розлючена пані Неола.

— Ну, котяро, начувайся! — розмахувала руками в напрямку берега пані Неола.

«Їв собі траву, нікого не чіпав. Що сталося?» — думав як.

— Буль-буль-буль, — сказав пан Хілюн, бо вже зовсім пішов під воду, причавлений яком і бабцею.

— Що ти кажеш, Хілюне? — спитала Неола.

— Буль-буль-буль, — почулося у відповідь.

— Нічого не розумію! — сказала вона і, перехилившись через яка, вправно витягла за волосся голову Хілюна з води.

ЗМІСТ

Шерпон потрапляє в халепу	3
Підготовка до зустрічі	10
Великий вибух	14
Доленосне рішення	19
У дорогу	23
Розпочати з нуля	32
Побудова котономіки	35
Покарання Дугласа	43
Нові вигнанці	47
Нове життя	53
Поява кредиту	65
Зміни в котономіці	69
Винайдення коталерів	79
Зависокі податки	86
Жахливий напад мавп	93
Джина стає котономістом	99
Спільна справа	107
Перший котобанк Західної Кеторії	113
Ідея об'єднання Кеторій	119
Непрості перемовини	125
Чарівне шоу Шерпона	134
Вибори президента Кеторії	139
Нове життя об'єднаної країни	147
Багато років потому	151
Відгуки	155